

KLAGANDE

Migrationsverket

MOTPART

Piteå kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Umeås dom den 29 november 2019 i
mål nr 1364-19, se bilaga A

SAKEN

Statlig ersättning för asylsökande m.fl.

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom i den del den avser statlig
ersättning för kvartal 3 och 4 år 2018 och fastställer Migrationsverkets
beslut den 27 maj 2019.

YRKANDEN M.M.

Migrationsverket yrkar att beslutet den 27 maj 2019 avseende kvartal 3 och 4 år 2018 ska fastställas.

Kommunen anser att överklagandet ska avslås.

Migrationsverket anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Det finns inga kostnader att pröva avseende kvartal 3 och 4 år 2018. Ansökan avser kostnader för avtalsmässig förpliktelse och inte utbildningskostnader.

Kommunen anför bl.a. följande till stöd för sin inställning. Lokalkostnaden avseende kvartal 3 och 4 år 2018 avser utköp från hyresavtal samt delar av hyra under en uppsägningstid. Oavsett när fakturan är betald, rent redovisningsmässigt, är kostnaden hänförlig till kvartal 3 och 4 år 2018. Det är kostnader kommunen haft för att bedriva utbildningsverksamhet utifrån de förutsättningar Migrationsverket stipulerat. Den omständigheten att beloppet betalats under kvartal 2 innebär inte att kostnaden avser kvartal 2. Det är tydligt att beloppet betalats i förskott som är brukligt i hyresavtal.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Aktuella bestämmelser

Kommunen har enligt 3 och 4 §§ förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl., asylersättningsförordningen, rätt till schablonersättning för bedriven utbildning. Utöver schablonersättningen som ska betalas enligt 4 § får, efter särskild prövning, ersättning betalas ut till en kommun eller ett landsting för extra kostnader för ett barn i förskola eller för en elev med behov av särskilt stöd och för andra extraordinära kostnader för sådan utbildning (se 5 § asylersättningsförordningen).

Ersättning för sådana kostnader ska enligt 19 § första stycket asylersättningsförordningen efter ansökan betalas ut kvartalsvis i efterskott. Ansökan ska enligt andra stycket samma bestämmelse ha kommit in till Migrationsverket senast sex månader efter det kvartal som barnet eller den unge har genomgått utbildning.

Utredningen i målet

Kommunen ansökte i februari 2019 om ersättning för extraordinära kostnader för kvartal 3 och 4 år 2018 med 5 965 000 kr. Till ansökan bifogades faktura daterad den 18 maj 2018 i vilken det bl.a. anges att beloppet avser ”Överenskommelse om avflyttning” och att beloppet förfaller till betalning den 17 juni 2018. Av dokumentet ”Överenskommelse om förtida upphörande av hyresavtal” framgår att kommunen har kommit överens med en hyresvärd om att ett hyresavtal skulle upphöra i förtid den 31 maj 2018 och att de lokaler som avsågs med överenskommelsen skulle vara lämnade senast samma dag. Enligt överenskommelsen skulle kommunen utge ersättning med ett belopp om 5 965 000 kr för den skada som hyresvärden led med anledning av avtalets förtida upphörande.

Kammarrättens bedömning

Kommunen har ansökt om ersättning för extra eller extraordinära kostnader enligt 5 § asylersättningsförordningen för kvartal 3 och 4 år 2018. Den aktuella fakturan betalades under kvartal 2 år 2018, dvs. senast den 30 juni 2018. Kommunen bedrev inte någon utbildning i lokalerna efter den 31 maj 2018. Eftersom kommunen därmed inte visat att den haft kostnader för kvartal 3 eller 4 var det riktigt av Migrationsverket att avslå ansökan om ersättning. Överklagandet ska därför bifallas och förvaltningsrättens dom i nu aktuella delar upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

kammarrättsråd
ordförande

kammarrättsråd
referent

tf. kammarrättsråd

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UMEÅ

Mål nr: 1364-19

Rättelse/komplettering

Dom, 2019-11-29

Rättelse, 2020-04-28

Beslut av: rådmannen

Under rubriken FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE ska skrivfel rättas och orden i första stycket "för skolskjuts" tas bort.

KLAGANDE

Piteå kommun
Svartuddsvägen 1
941 85 Piteå

MOTPART

Migrationsverket
Mottagningsenheten i Skellefteå
Box 142
931 22 Skellefteå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Migrationsverket Mottagningsenheten i Skellefteås beslut 2019-05-27, dnr
7331-2019-6201

SAKEN

Ersättning enligt förordningen (2017:193) om statlig ersättning för
asylsökande m.fl. (asylersättningsförordningen)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver Migrationsverkets beslut i den del det avser
statlig ersättning för skolskjuts för kvartal tre och fyra år 2018 och
återförvisar målet i denna del för fortsatt handläggning.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Piteå kommun (kommunen) ansökte om ersättning för extraordinära kostnader för utbildning i form av lokalkostnader med 9 873 031 kr enligt 5 § asylersättningsförordningen. Migrationsverket beslutade den 27 maj 2019 att avvisa kommunens ansökan med 3 908 031 kr för kvartal ett och två med motiveringen att ansökan för dessa kostnader inte inkommit i rätt tid. Migrationsverket beslutade samtidigt att avslå ansökan till ett belopp om 5 969 000 kr för kvartal 3 och 4 med motiveringen att kommunen inte styrkt på vilket sätt kostnaderna har en koppling till specifika individer.

Kommunen har således inte styrkt att den är hemkommun för några specifika elever med särskilda behov och att kostnaderna rör individer som omfattas av personkretsen enligt 1 § LMA.

Kommunen överklagar beslutet och yrkar att den sökta ersättningen ska beviljas. Kommunen anför bl.a. att Migrationsverket bör vara mer konsekventa i sin handläggning.

Migrationsverket anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Migrationsverket fick den 1 juli 2017 en ny asylersättningsförordning (2017:193). Enligt ett rättsligt ställningstagande från Rättsenheten på Migrationsverket ska kostnader enligt 5 § asylersättningsförordningen vara individknutna. Detta innebär en mer restriktiv prövning för ersättning av kommuners anspråk på kostnader för asylsökande, för perioder efter den 1 juli 2017. Migrationsverket kan enligt 5 § asylersättningsförordningen bevilja ersättning för kostnader som bedöms vara av extra eller extraordinär karaktär enbart då de styrks med individuppgifter. Lokalkostnader för asylsökande barn ska i normalfallet inte ersättas särskilt då asylsökande elever förväntas inrymmas i existerande lokaler. En kommun kan få extra eller extraordinära utbildningskostnader på grund av omständigheter som kommunen inte kunnat påverka, åtgärder som inte kunnat anstå och som kommunen genom sitt agerande inte kunnat

förhindra. Migrationsverket kan bevilja statlig ersättning för en insats för strukturella merkostnader som skett i en utbildningsverksamhet när dessa extraordinära kostnader har prövats utifrån enskilda elevers behov.

Bestämmelser om ersättning för extraordinära kostnader för utbildningsverksamhet finns inte kvar i den nuvarande asylersättningsförordningen. Barn och elev omnämns numera istället i bestämd singular form med hänvisning tillbaka för andra extraordinära kostnader för sådan utbildning, till skillnad från tidigare lydelse. Den nya asylersättningsförordningen samt det rättsliga ställningstagandet som togs 2019 medför att det blivit en mer restriktiv prövning av ansökningar enligt 5 § asylersättningsförordningen. Det kan innebära att det som kommunen enligt tidigare förordning kunnat få ersättning för inte längre ersätts enligt den nya förordningen. Det underlag som kommunen bifogat i form av fakturor har inte styrkt på vilket sätt kommunens kostnader har en koppling till specifik individ eller individer. Kommunen har därmed inte styrkt att kommunen är hemkommun och att kostnaderna som kommunen haft rör individer som omfattas av personkretsen.

Kommunen tillägger bl.a. följande. Skillnad mellan 5 § nya asylersättningsförordningen och 5 § sista stycket asylersättningsförordningen (2002:1118) utgör ingen grund för att Migrationsverket ska vara mer restriktiv i sin bedömning. Att Migrationsverket har utformat egna interna rättsliga ställningstaganden som gör att de är mer restriktiva i sina beslut är en tolkning som bör prövas. Det interna ställningstagandet som hänvisas till är fastställt efter att kommunens ansökan inkom till Migrationsverket. Det är inte rimligt att detta ställningstagande ska gälla retroaktivt. Det rättsliga ställningstagandet hänvisar till en promemoria som regeringen har författat och vill påvisa att syftet med den nya förordningen är att begränsa statliga kostnader och bidra till effektivitetsvinster i staten och kommunen. Promemorian refererar

endast till mottagandet av ensamkommande barn och unga, utbildningskostnader som ansökan avser nämns inte.

Då kommunens ansökan utformats exakt som tidigare beviljade ansökningar har utformats fanns ingen anledning att utforma underlaget annorlunda. Det interna rättsliga ställningstagande som Migrationsverket hänvisar till som kräver underlag på individnivå fastställdes efter att ansökan hade kommit in och därefter har ingen information inkommit till kommunen om komplettering. Kommunen kan omöjligen anpassa ansökan utifrån Migrationsverkets interna rättsliga ställningstagande som fastställdes efter att ansökan inkommit till Migrationsverket. Handläggningsförfarandet att avvisa en ansökan med hänvisning till ett internt dokument som dessutom fastställts efter ansökan har inkommit gör det komplicerat för kommuner att göra kompletta ansökningsunderlag.

RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

Enligt 3 § första stycket asylersättningsförordningen har en kommun eller ett landsting rätt till ersättning för kostnader för utbildning för

1. barn som avses i 1 § första stycket samt 8 § andra och tredje styckena lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., utom i fall som avses i tredje stycket, och
2. barn som vistas här enligt ett beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716).

Enligt 3 § andra stycket asylersättningsförordningen får ersättning betalas ut för barn som vistas på en mottagningsenhet eller i en kommun och som enligt 29 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 skollagen (2010:800) ska anses som bosatta här vid tillämpningen av nämnda lag och därför har rätt till utbildning enligt den lagen.

Av 4 § asylersättningsförordningen framgår att schablonersättning enligt 3 eller 3 a §§ betalas ut med 65 300 kronor per år för ett barn i förskola enligt 8 kap. 4 § skollagen (2010:800), 53 400 kronor per år för en elev i förskoleklass, 104 800 kronor per år för en elev i grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola, och 119 100 kronor per år för en elev i gymnasieskola eller gymnasiesärskola. För ett barn i förskola eller en elev som inte genomgår en utbildning under ett helt år betalas ersättning ut med ett belopp som för varje påbörjad fyraveckorsperiod uppgår till en tiondel av det belopp som anges i första stycket.

Av 5 § asylersättningsförordningen framgår att utöver den schablonersättning som ska betalas ut enligt 4 § får, efter särskild prövning, ersättning betalas ut till en kommun eller ett landsting för extra kostnader för ett barn i förskola eller för en elev med behov av särskilt stöd och för andra extraordinära kostnader för sådan utbildning.

Enligt 19 § andra stycket asylersättningsförordningen ska en ansökan, om den avser ersättning enligt 3 – 6 §§, ha kommit in till Migrationsverket senast sex månader efter det kvartal som barnet eller den unge har genomgått utbildning.

Enligt 22 § asylersättningsförordningen är kommuner och landsting skyldiga att lämna de uppgifter som krävs till Migrationsverket för att deras rätt till ersättning enligt denna förordning ska kunna bedömas.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet är om Migrationsverket haft fog för sitt beslut att avslå kommunens ansökan om statlig ersättning för lokalkostnader för perioden den 1 januari 2018 till den 31 december 2018. Det saknar i målet betydelse att kommunen tidigare beviljats sådan ersättning det nu är fråga om och att

aktuell ansökan har utformats på samma sätt som tidigare, då dessa tidigare beslut inte omfattas av det nu överklagade beslutet.

Kvartal ett och två

Kommunens ansökan är daterad den 8 februari 2019. Enligt 19 § andra stycket asylersättningsförordningen skulle ansökan för kvartal ett, januari till mars, ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018. För kvartal två, april till juni, skulle ansökan ha kommit in senast den 31 december 2018. Kommunens ansökan för kvartal ett och två har således kommit in för sent varför överklagandet i denna del ska avslås.

Kvartal tre och fyra

Frågan i målet i denna del är om den ändrade lydelsen av 5 § asylersättningsförordningen innebär att kostnader av extraordinär karaktär ska kopplas till enskilt barn eller enskild individ.

Migrationsverket anför att kommunen inte styrkt på vilket sätt kommunens kostnader har en koppling till specifika individer, och därmed inte har styrkt att kommunen är hemkommun och att kostnaderna rör individer som omfattas av personkretsen.

Migrationsverket har hänvisat till det egna dokumentet, Rättsligt ställningstagande (SR 11/2019), angående att 5 § asylersättningsförordningen inte ger utrymme för att ersätta kommunen för strukturella merkostnader eller kostnader för kommunens utbildningsverksamhet som inte kopplas till ett enskilt barn eller en enskild elev och inte beviljats utifrån ett visat behov.

Enligt tidigare asylersättningsförordning har ersättning kunnat utgå för extraordinära kostnader även för mer generella kostnader, t.ex. lokaler. Av den bakomliggande promemorian till nya asylersättningsförordningen

(Regeringskansliet, ”Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga”, 2016-06-21) kan inte ses någon avsikt med något förändrat syfte med ersättningen i denna del. Förvaltningsrätten bedömer att ”andra extraordinära kostnader för sådan utbildning” liksom tidigare, kan avse mer generella kostnader för utbildningsverksamhet, t.ex. lokaler.

Ersättning för extraordinära utbildningskostnader enligt asylersättningsförordningen förutsätter att kostnader är hänförliga till personer som avses i 1 § första stycket LMA. Däremot krävdes det inte alltid enligt asylersättningsförordningen i sin äldre lydelse att kommunen specificerade varje kostnad på individnivå (se bl.a. Kammarrätten i Sundsvalls dom den 26 januari 2011 i mål 1643-10 och prop. 1989/90:105 s. 26).

Förvaltningsrätten kan inte av bestämmelsens ordalydelse se hur förordningen ändrats till att inte längre ersätta strukturella merkostnader som inte alltid kan specificeras på individnivå. Enligt förvaltningsrättens bedömning gör det ingen skillnad i betydelse att barn och elev omnämns i singular form till skillnad från tidigare lydelse.

Av utredningen i målet framgår att kommunen i december 2018 till Migrationsverket ingett en skrivelse angående bidragsersättning för extraordinära hyreskostnader. Av skrivelsen framgår bl.a. följande. Kommunen fick under 2015 aviserat av Migrationsverket att mellan 300-400 barn och elever skulle placeras i kommunen. För att kunna ombesörja denna volym skrev kommunen ett avtal med den enda anläggning som bedömdes kunna hantera den omfattningen av verksamhet och bostäder. De verkliga volymerna har inte uppnått de aviserade volymerna, men aviseringar om ökade volymer har fortsatt. På grund av dessa signaler samt frånvaro av information och direktiv har kommunen

I avgörandet, som är enhälligt, har rådmannen samt nämndemännen , och deltagit. Målet har föredragits av .

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.